

EEN VEILIG SYSTEEM VOOR HET HOUDEN VAN GIFSLANGEN

Door: J.M.W. Mavromichalis, Lage Heesweg 68, 5741 BN Beek en Donk.

Inhoud: Motto - Inleiding - De problemen bij een traditioneel terrarium - Mijn systeem - Literatuur.

* * *

MOTTO

'Wie gifslangen houdt, loopt nu eenmaal het risico ooit door een van zijn dieren gebeten te worden en een onderzoek van de literatuur leert, dat velen deze ervaring eerder met enige trots vermelden dan met, bijvoorbeeld, schaamte vanwege de onzorgvuldigheid en het onderschatte risico' (Sparreboom, 1980. pag. 213-214).

INLEIDING

Dit is geen wetenschappelijke bijdrage over het houden van gifslangen. Ik wil de lezers slechts informeren over mijn ervaringen met een ander terrariumsysteem voor gifslangen dan het traditionele: het terrarium met schuiframen en een slot aan de voorzijde.

Er zijn al genoeg artikelen over de gevaren en de risico's van het houden van gifslangen in het algemeen, maar niet over praktijkervaringen, hoe het veiliger zou kunnen. Toch is daar wel behoefte aan. Ieder jaar komen er liefhebbers bij, zoals op de slangendag merkbaar is. Ik heb zelf ervaren hoe moeilijk het is om een serieuze liefhebber te vinden die ook probeert veilig en verantwoord om te gaan met zijn dieren. Het traditionele systeem is in mijn ogen ongeschikt en levensgevaarlijk voor het houden van gifslangen, zeker voor beginners.

Ik ben begonnen met veel literatuur over gifslangen te lezen, evenals artikelen over het gevaar ervan en over de ongevallen met deze dieren, waaronder die van enkele zeer bekende, ervaren herpetologen die jarenlange omgang hebben gehad met gifslangen.

Vervolgens ben ik op zoek gegaan naar mensen die gifslangen hielden. De meesten hielden de dieren in traditionele terraria en soms lagen er verscheidene cobra's of mamba's in één bak. Vaak was de eigenaar trots op zijn heldhaftige ervaringen met deze dieren en als ze wel eens gebeten waren, wisten ze het met veel bravoure te vertellen.

De mening van houders van gifslangen op 'de traditionele manier' was vaak, dat ik wel érg bang was om het op hun manier te doen. Ikzelf houd het er echter op, dat je je te allen tijde moet realiseren, dat je met gevaarlijke dieren te maken hebt waarmee je - voor jezelf en je omgeving - niet voorzichtig genoeg kunt omgaan. Iedere gifslangenhouders zou zoveel verantwoordelijkheidsgevoel moeten hebben de dieren zo min mogelijk buiten het terrarium te hanteren.

Vanwege mijn negatieve kijk op het houden van slangen op de traditionele manier heb ik geprobeerd een nieuw systeem te introduceren, zodat het houden van deze mooie en interessante dieren niet alleen bekritiseerd hoeft te worden. Hopelijk ga ik duidelijk maken, dat er een serieuze en veilige manier is om gifslangen te houden en ermee te kweken.

Mijn systeem is geïnspireerd door een tekening in Thieme's *Terrariumgids*, blz. 23, figuur 3. In de uitvoering van dit systeem heb ik enkele wijzigingen aangebracht, waarna ik begonnen ben aan het houden van gifslangen.

DE PROBLEMEN BIJ EEN TRADITIONEEL TERRARIUM

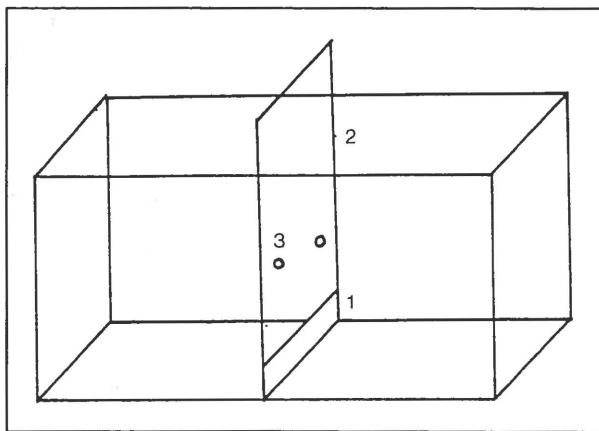
Werkt men op de traditionele manier, dan komt het nogal eens voor, dat de slangen vlak bij de waterbak liggen. Men zou daarom van verschoning kunnen afzien, omdat het, zoals de traditionele houders zelf zeggen, 'te link' wordt. Dit komt uiteraard de hygiëne niet ten goede. Ook krijgt men, als het gifslangenterrarium schuiframen aan de voorkant heeft een soort van Russische roulette: doet-ie 't, of doet-ie 't niet!

Dat het risico groot is, dat er op deze manier ongevallen kunnen gebeuren, moge duidelijk zijn. Wanneer dergelijke informatie de pers haalt, wordt het gifslangenhouden in zijn algemeenheid in een kwaad daglicht gesteld.

In 'Het Terrarium' (Vol. 11(5)) stond een tip hoe je veilig een gifslang in een emmer met kunststof strip kunt plaatsen, als je het terrarium wilt verschonen of er anderszins in moet zijn. Volgens mijn systeem komen de dieren echter nooit uit hun terrarium. Het verschonen van de bak geschiedt in twee etappes: eerst de ene zijde, dan de andere. Vanwege het hieronder te beschrijven speciale schuifraam kunnen de dieren nooit in contact komen met de verzorger. Mijn methode lijkt me dan ook veel veiliger.

MIJN SYSTEEM

Omdat ik mij nimmer wens te schamen voor mijn onvoorzichtigheid - zoals in het motto hierboven geformuleerd - probeer ik het risico om ooit door één van mijn gifslangen gebeten te worden zoveel mogelijk uit te sluiten. Het systeem waarop ik mijn dieren dan ook houd is gebaseerd op een terrarium dat door middel van een schuifraam met één simpele beweging te scheiden is in twee onafhankelijke ruimten. Als de schuif naar beneden wordt gedaan, rust deze op een soort drempel. Die heb ik geplaatst om er voor 100% zeker van te zijn dat de schuif echt dicht zit. Zonder drempel zou er bijvoorbeeld zaagsel tussen kunnen zitten en zouden sommige dieren toch nog de kans krijgen om eronder door te kruipen.

1: drempel; 2: schuifraam in gesloten toestand; 3: openingen om schuif vast te zetten m.b.v. pennen.

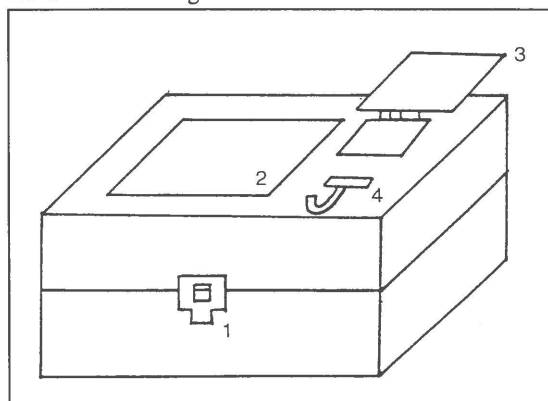
Het materiaal voor de schuif en drempel - en eventueel van het hele terrarium - is van doorzichtig plexiglas, omdat er nogal wat slangesoorten zijn die willen aanvallen tijdens werkzaamheden in het terrarium. In een reflex zou je met een slangehaak het glas kapot kunnen stoten, of een slang zelf zou in een aanval het glas kunnen breken. Met het sterkere plexiglas voorkom je zoiets. De opening is aan de bovenkant en de verlichting en verwarming kunnen buiten het terrarium geplaatst worden, zodat men zelfs bij bijvoorbeeld het vervangen van een lamp niet in het terrarium zelf hoeft te zijn.

De maten van het terrarium pas ik aan aan de slangesoort die erin gehuisvest gaat worden. De decoratie is ieders eigen smaak, maar in belang van de veiligheid en hygiëne houd ik de

inrichting sober. Aan de ene zijde van het terrarium staat een waterbak, aan de andere zijde een schuilkist.

Schuilkisten heb ik in diverse maten. In de deksel van het kistje maak ik een gat dat net groot genoeg is om de slang door te laten. Op dat gat komt een scharnierend klepje, dat weer afgesloten kan worden met een schuifslotje. Ik kan de kist op twee manieren openen: de normale manier voor inspectie en om de tissues waarmee ik de eventuele ontlasting absorbeer te vervangen, en met het klepje om de slang op te sluiten. Naast het klepje zit een plexiglazen plaatje, zodat ik de slangen ook in het kistje kan observeren zonder dat ik het hoeft te openen.

Uit ervaring heb ik gemerkt, dat een slang zich soms in het geheel niet ervan bewust is, dat er in het terrarium gewerkt wordt. Bovendien kruipt 90% van de slangen uit zichzelf in de kist. Het enige wat er dan nog hoeft te gebeuren is, dat het terrarium aan één zijde geopend moet worden, waarna met een slangehaak het klepje gesloten en de schuif dichtgeschoven kan worden. Zo kan men veilig werken.

1: normale sluiting kist; 2: plexiglazen plaatje; 3: klep; 4: schuifslot voor klep.

Met mijn systeem is het enige contact de overgebleven 10%, wanneer de dieren niet in de kist zitten, maar bijvoorbeeld bij de waterbak liggen. De slang is dan snel genoeg met een haak over de drempel gebracht, waarna de schuif omlaag gaat. Dit is het enige moment waarop ik met de dieren in contact kom.

Het voordeel van dit alles is, dat men rustig zijn werk kan doen, dat de dieren zo minder gestrest raken en dat de risico's verkleind worden. Heel belangrijk is, dat je nooit plotseling met de slang geconfronteerd wordt, zodat panieksituaties uitblijven. Overbodig te zeggen, dat ik in elk tweedelig terrarium slechts één exemplaar houd. Het soms misleidende

'neuzen tellen' voordat er in een terrarium gewerkt kan worden kan bij mijn systeem dan ook achterwege blijven.

Zelf gebruik ik dit systeem nu al voor het vierde jaar. Ik ben begonnen met adders en ratel-slangen en op dit moment ben ik in het bezit van diverse cobrasoorten. Het systeem voldoet prima aan mijn eisen.

Voor boombewonende slangesoorten heb ik weer een andere variant die ik nog aan het uitproberen ben. Ook nu hanteer ik weer het schuifstelsel. Mijn manier van slangenhouden is eveneens uitstekend geschikt voor niet-giftige agressieve slangesoorten en zelfs spinnen en scorpiones zijn zo veilig te hanteren.

Ik hoop, dat dit artikel mensen aanzet om mee te werken aan het ontwerpen van een veilige manier van gifslangen houden ten einde te trachten de slechte naam die gifslangenhouders hebben te verbeteren. Uiteraard sta ik open voor constructieve reacties.

LITERATUUR

Getreuer, W.K., 1981. Gifslangen in het terrarium, wel of niet verantwoord? In: *Litteratura Serpantium*, jrg. 2, pag. 262-271.

Getreuer, W.K., 1985. Verantwoord omgaan met gifslangen. In: *Litteratura Serpantium*, jrg. 5, pag. 233-246.

Matz, G. & Vanderhage, M., 1977. Thieme's Terrariumgids. Zutphen.

Sparreboom, M., 1980. De beet van een Trimeresurus. In: Litteratura Serpentina, jrg. 1, pag. 210-214.

Smetsers, P., Het houden van gifslangen. In: Het Terrarium vol 11(5), pag. 92.

Woerkom, W. van en Stoel, P., 1985. Richtlijnen veiligheidseisen voor het houden van gifslangen. In: Litteratura Serpentina, jrg. 5, pag. 86-91.